

DE

Nijdamstra

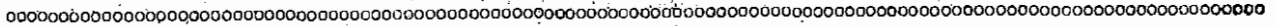
MAANDBLAD

VOOR DE GESLACHTEN NIJDAM
NIEUWDAM, VLEER en WYNIA.
ORGAAN VAN DE NIJDAMSTRA-STICHTING.

TYNCE

Redactie: W.Tsj.Vloer, "Op Honk", Hardegatryp.

Administratie: H.J.Kaptein, 2e Beukenlaan 6, Apeldoorn.

WI ERD WYNIA LEGDE DE BASIS VOOR HET ELFSTEDEN - RECORD!

Onder bijzonder fraaie weersomstandigheden werd op Woensdag 3 Febr. de Elfstedentocht verreden.

Ongetwijfeld was er deze keer in onze familie meer dan

gewone belangstelling. Twee Wynia's hadden in de Elfmerentocht een niet onbelangrijke rol gespeeld en in stilte leefde bij ons de hoop dat een Wynia, in dit geval Wierd uit Cornwerd, voor de verrassing zou zorgen.

Met spanning zaten we dan ook te luisteren naar de eerste radioberichten en daar was reeds reden tot optimisme:

Sneek: 1. W.Wynia, Cornwerd. Doch tegelijk wisten we dat vogeltjes die te vroeg zingen het eind van de dag niet halen, want nog nimmer had iemand van het begin tot het einde aan de kop gereden.

IJlst gaf reeds weer een ander bericht: Wierd nr. 5. Sloten met Verhoeven aan de kop en Wierd 3. De hoop herleefde, want Verhoeven was immers één van de favorieten! Stavoren: Wynia 7, Workum: Wynia 3, Bolsward: Wynia 3, en toen bleek dat we

te optimistisch waren geweest. Kramp in zijn been verhinderde Wierd om in de kopgroep te blijven. We willen niet overdrijven, doch hebben ster: de indruk dat zonder deze tijdelijke inzinking Wierd Wynia een zeer grote kans gemaakt had de elfsteden-tocht te winnen!

De Leeuwarder Courant schreef dat de gangmaker voor de verbetering van het elfsteden-record ongetwijfeld Wierd Wynia was. Overal reed hij voorop en trok de kopgroep mee. Het hoge tempo tot Bolsward was aan hem te danken en daarom was de teleurstelling voor hem wel bijzonder groot.

Toen het pleit beslocht was en de kans verkeken om zich weer bij de kopgroep te voegen, was Wierd een zeer sportieve rijder. Met Lambrechts en v.d. Hoorn sloot hij in Franeker vriendschap en besloot het drietal gelijk door de finish te gaan. In 7 uur 59 minuten bereikten zij de Oldehove; 24 minuten na de winnaar Jeen v.d.Berg, doch liefst 40 minuten eerder dan Sytse de Groot in 1942.

Namens alle leden van Nijdamstra vanaf deze plaats onze hartelijke gelukwensen, Wierd, voor je prachtige prestatie! Een volgende keer nog beter!

EEN OUDERWETSE WINTER

Bij de talrijke korte- en langebaanwedstrijden op de schaats, hebben de Wynia's meerdere malen van zich laten horen. Of het nu de Follegasters of Oppenhuisters waren, Haskerlanders of Wonsera-deelsters, het deed er niet toe: de Wynia's van verschillende stagen bewezen hun mannetje wel te staan. Hardrijden is blijkbaar een erfelijke eigenschap bij de nazaten van Foeke Sytzes en Ymk Romkes, want opvallend is het dat - op een paar uitzonderingen na - de Nijdam's niet veel van zich hebben laten horen, terwijl de naam Vleer geen enkele maal onder de namen der winnaars was te vinden.

Hier volgen de uitslagen van hardrijderijen, waar voor zover ons bekend familieleden hebben gewonnen of een prijs verkregen.

DE ELFMERENTOCHT.

Maandag 1 Febr. werd de elfmerentocht over 100 K.M. gehouden met Sneek als stad van vertrek en aankomst. Het begin was succesvol voor de Wynia's. In Woudsend waren 11 man uitgelopen, waar onder A.S.Wynia van Follega. In Sloten lag A.S.Wynia voor. Wierd Wynia, de man van de Elfstedentocht, reed in een groep van 7 man met 2 min. 20 sec. achter de kopgroep.

Bij Spannenburg had A.S.Wynia een voorsprong van 2 meter op de 13 andere rijders van de kopgroep. Inmiddels had Wierd zich ook bij de kopgroep gevoegd.

Drie uren na de start bleek bij de controle dat de Wynia's achterop waren geraakt. De rit werd gewonnen door Anton Verhoeven uit Dussen, 2. Jan Charisius uit Leeuwarden en 3. Jeen van der Berg uit Ny-Beets. Het is onverklaarbaar waarom de Wynia's niet bij de eerste tien aankomenden waren.

DE WEDSTRIJDEN.

JUTRIJP-HOMMERTS, 25 Jan. - Mannen - Onder de deelnemers G. en S. Wynia van Oppenhuizen. In de tweede omloop kwamen zij tegen elkaar, Germ werd winnaar. In de derde omloop kwam Germ tegen Wabe Wieringa uit Baard, broer van de bekende kampioene Martha. De eerste rit won Germ, doch in de beide volgende was Wabe de meerdere. Uitslag: 1. Wabe Wieringa, Baard, f.80.-; 2. F.de Jong, Jutrijp, f.40.-; 3. J.Sj.Mittermans, Jutrijp, f.20.-

WORKUM, 27 Jan. - Mannen - 1. J.Wynia, Uitwellingerga, f.25.-; 2. K.Pneepjes, Makkum, f.15.-; 3. J.Smink, Gaast, f.10.-.

GOUTUM, 27 Jan. - leden estafette - 1. P.Sinnema-Mej.K.Sinnema en W.Sinnema; 2. O.v.d.Woud, Mej.T.v.Dellen en P.v.d.Witte; 3. J. Nijdam, Mej.A.de Boer en R.Wybinga.

NIEUWEBRUG, 27 Jan. - leden-paren - 1. Th.Siobrandy van Stobbega en Mej.H.Nijdam van Haskerdijkon.

HASKERHORNE, Jan. - jongens t/m 16 jaar - 1. W.Wynia, Uitwellingerga, f.12.-; 2. S.Akkerman, Rotsterhaule, f.7.-.

LEMMER, 31 Jan. - junioren - 1. Br. Broersma, Oosterzee; 2. E. Weilsma, Marknesse; 3. S.M. Wynia, Follega.

OUDEHASKE, 28 Jan. - Mannen - Er waren 18 deelnemers bij de rijderij die de IJclub "De Vriendschap" organiseerde. Eén der bestuursleden, de heer R.Wynia, werd zo enthousiast dat hij zich liet uitdagen door de heer J.van der Berg voor een privé-wedstrijd met de wind in de rug. De heer Wynia won glansrijk, zoals het een bestuurslid betaamt!

BALK, 28 Jan. - Paren - Het paar T.Nijdam en Roelie van Dijk uit Sloten werd 2e en wonnen de prijs van f.20.-. Zij reden het eerst tegen het paar Sj.Siordens-Grietje Schilstra uit Harih. Daarna werden Joh.Fekkers en Folly Woring uit Ruigahuizen er af gereden. In de finale ging het tegen W.Bruinsma en D.Jelsma van Kortezwaag. Hierbij hadden Nijdam-van Dijk poeh, doordat in de eerste rit Nijdam zijn partner nogal ernstig met de schaats in de knie raakte. De 2e rit werd door Bruinsma-Jelsma met minimum verschil gewonnen hetgeen echter de f.35.- in het laadje bracht.

FOLLEGA, 28 Jan. - Estafette voor leden - 1. H.Fofstee van Doniaga en Mej.O.Coehoorn te Lemmer, 2. A.M.Wynia te Lemmer en Mej.Sj.J. Wynia te Follega.

URETERP, 30 Jan. - schoolkinderen - jongens 8 tot 9 jaar: 2. Jopie Nieuwdam.

NIJHEHOLTPA, 30 Jan. - schoolkinderen - jongens 6-8 jaar: 1. M.Winia.

LEMMER, 1 Febr. - Junioren - 1. Broer Boerstra, Blokzijl f.40.-; 2. B.Weerstra, Marknesse, f.30.-; 3. S.K.Wynia, Follega f.20.-.

FOLLEGA, 2 Febr. - Estafette - 1. A.M.Wynia, Lemmer - Mej.Tsj.de Vries, Eesterga - A.S.Wynia, Follega; 2. S.M.Wynia, Follega - Mej.Tsj.Dolstra, Follega - G.Huitema, Doniaga; 3. L.Vellinga, Follega - Mej.F.J.Wynia, Follega - A.U.de Jong, Eesterga; 4. A.J.Wynia, Follega - Mej.M.de Jong, Follega - Kl.Huitema, Follega. Dit was een echte Wynia aangelegenheid!

BUNNE (DR), 2 Febr. - Vrouwen - 1. Jannie Schoepstra, Roden, kampioene van Drente, f.40.-; 2. Coba Engberts-Hoekstra, Amsterdam, f.20.-; 3. Jantje Groeneveld, Bunne, f.10.-; 4. Jannie Nijdam, Eelde, f.5.-.

OPPENHUIZEN-UITWELLINGERGA, 2 Febr. - Schoolkinderen - Meisjes 10 en 11 jaar: 1. R.Wynja, 3. F.Wynja; Jongens 10 en 11 jaar: 5. W. Wynja; Jongens 12 en 13 jaar: 3. K.Wijnja.

HUIZUM, 4 Febr. - Mannen - Onder de deelnemers bevond zich ook Germ Wynia uit Oppenhuizen. In de eerste omloop versloeg Wynia Andr. Veenstra. In de tweede omloop moest Jan Brouwer uit Grouw in hem de meerdere erkennen. Daarna kwam Germ tegen de bekende 43 j. Sjoerd Zeldenthuis, die hem ondanks zijn ouderdom de baas was. In de verliezerscompetitie won Wynia van Wabe Wieringa. Tenslotte verloor hij weer tegen Zeldenthuis. De uitslag was: 1. Egbert v.d. Ploeg, Hoorneveen, f.100.-; 2. Goert Dijkstra, Ny-Beets, f.75.- 3. Sj.Zeldenthuis, Jauro, f.50.-; 4. Germ Wynia, Oppenhuizen, f.25.-.

5 jaar Nijdamstra

ZATERDAG 12 FEBRUARI 1949
WERD NIJDAMSTRA ORGERICHT.

Vijf jaar geleden, het is nog

maar zo kort in onze tegenwoordige "snelle" tijd en toch volgens ons gevoel al weer zo lang geleden. Hoeveel kinderzikten hebben we sedert die 12 Febr. 1949 in onze jonge organisatie niet gekend? Hoeveel stormen zijn er over ons hoofd gegaan? Hoe klein zijn we begonnen, hoe groot zijn we thans! Vijf jaren heeft onze organisatie bestaan en allen die ons een spoedig einde voorspelden hebben ongelijk gekregen. Zij die gelachen hebben om ons doel en streven, als niet meer rassende in deze tijd, zien nu dat juist dit doel en streven wel levensvatbaar is!

Ie onze familie nog denkbaar zonder Nijdamstra? Hebben deze woorden gaan bijzondere betekenis voor ons gekregen? Is onze sibbe nog denkbaar zonder een Nijdamstra Tyrge en een familiedag? In deze vijf jaren zijn het vaste begrippen geworden, behorende bij onze stam. In deze vijf jaren werd de grondslag gelegd om voort te bouwen. In deze jaren werd ook bewezen dat het beginsel en de doelstelling goed en zuiver waren. Dat hier niets, maar ook niets aan veranderd behoefde te worden. Dat we nog niet zo ver zijn dat we deze doelstelling ook in de praktijk kunnen brengen op alle levensgebieden, hangt samen met onze groei, doch ook met factoren die buiten onze wil, door de maatschappelijke toestanden nu eenmaal aanwezig zijn.

Vijf jaren. We hadden een groot lustrum kunnen vieren. Doch de Februari-maand, de winterperiode, leent zich daar niet voor. We bewaren onze feeststemming tot HEMELVAARTSDAG. Dan is de tijd gekomen om te herdenken. Dan is het LUSTRUMFEEST !!

Vijf jaren Nijdamstra. Het zou de moeite waard zijn geweest hier in dit nummer dieper in te gaan op onze doelstelling. Het zou ook de moeite waard geweest zijn een overzicht te geven van de afgelopen vijf jaar. We doen dit niet, want juist in deze vijf jaar is er zoveel geschreven over onze doelstelling en hetgeen er in onze familie gebeurde, dat we daardoor in herhaling zouden treden. Bovendien kan via onze bibliotheek elk lid kennis nemen van datgene wat geschreven werd.

TOEKOMST.

Eerder is het tijdstip gekomen om een blik in de toekomst te werpen. Een nieuwe periode ligt voor ons, niet meer als vereniging, doch thans als stichting. Ons programma is veelzijdig, nl. een nog hechter familie-gemeenschap; een groter Nijdamstra, hier en overzee op het Amerikaanse continent.

De eerste stap in de toekomst doen we door een NIEUWE WERFACTIE, DIE MET KRACHT DIENT TE WORDEN DOORGEZET OM EEN SUCCES TE WORDEN. De tweede stap is een GROOTSE FAMILIEDAG. Alle zeilen moeten hier worden bijgezet, niet alleen door het bestuur, niet alleen in de gewesten, doch door alle familieleden. Alle hens aan dek en met volle zeilen naar Bergen! De derde stap die ondernomen moet worden is: het contact met de Wynia-vereniging in Amerika. Ondanks alle pogingen die gedaan zijn, kon het bestuur er niet in slagen om contact te verkrijgen. Nogmaals doen we een beroep op onze familieleden ons te schrijven wanneer men een adres in de U.S.A. kent, vanwaar uit het contact uitgebreid kan worden. Het zal ons financieel zoveel draagkrachtiger maken en het organisatieleven kunnen veraangename.

We staan dus niet stil bij ons vijf jarig bestaan en gaan ook niet aan de tafel zitten om het glas te heffen op de jubilaris, doch gaan op dit eerste lustrum vieren door ons met alle kracht in te zetten voor Nijdamstra. U kunt dit allemaal, de weg wordt hier aangegeven.

In dit licht gezien zullen we later met trots op ons eerste lustrum in Februari 1954 kunnen terugzien, omdat het een stimulans voor ons was om tot groter prestaties te komen, om bezielde te geraken met een grotere liefde jegens ons beginsel en doelstelling:

IN NIJDAMSTRA ZIJN WIJ EEN !!!!!

oo

WIE HEEFT DE MEESTE AARDAPPELEN ?

Moest een oorlog worden uitgevochten met aardappelen, dan zouden de kansen in een eventueel conflict bijzonder gunstig zijn voor de Russen en deden de Amerikanen maar het beste zich zonder slag en stoot over te geven. De wereldproductie aardappelen was in 1949 nl. als volgt verdeeld:

- 1. Sovjet-Rusland 34%, 2. Polen 15.1%, 3. West-Duitsland 9.2%, 4. Frankrijk 7.3%, 5. Oost-Duitsland 5.6%, 6. U.S.A. 4.7%, 7. Engeland en Tjecho-Slowakije beide 4%.

oo

BESTUUR NIJDAMSTRA-STICHTING.

Voorzitter: T.Nijdam, Coonhertstraat 12, Leeuwarden - Secretaresse: Mevr.M.H.Nijdam-Nijholt, Robert Kochstraat 21, Leeuwarden - Penningmeester: C.van der Schoot Azn., Leeuwarderweg 63, Sneek - Leden: Mevr.P.Agema-Wynia, Stationsweg F 18, Dokkum - W.Ts.j. Vleer, "Op Honk", Hardogarijp - U.Wynia, Schans 64, Heerenveen - H.Nijdam Jr., Bataviastraat 68, Groningen. Girorekening 3.0693 t.n.v. de penningmeester C.v.d.Schoot Azn, Leeuwarderweg 63, Sneek. Voor administratie en verzending Nijdamstra Tyrge: H.J.Kaptein, 2e Boukenlaan 6, Apeldoorn.

DE N A L A T E N S C H A P V A N B O T E I D Z E S N I J D A M
(1658 - 1717)

vervolg van 5e jaargang, pag. 98.

De ontvanger Idzert Botes breght nog tot profijjt een hondert tien Car.gls. die Dirk Gabes wegens ontfangen boter en kaas bij slot van reekeninge bevonden is schuldigh te sijn, en noch twe hondert negen en sestigh Cargls. 5 stvrs. 8 penn. uijtmakende te samen in eener somma 379- 5-8

De selve breght voor profijjt seventien Cargls. die hij van Seerp IJpes voor de helfte van een peerd naa dat de selve sijn voedloon het welke de boedel aan hem schuldigh was hadde affgekort, heeft ontfangen dus 17- -

Scadl. Staat van wederzijtse inbrengen.

Boote Idzes heeft volgens scheidingen van dato den 7e Maarty 1694 met sijn voorsoon Idzert Botes moederswegen gemaackt bij het aangaan van sijn tweede Egte met Hiltie Claese ten Houwels: ingebracht buijten de Landerien, een soma van twee duijsent seven hondert en acht goltguld. achttien stvr. twe penn. dus aan Car.gls. 3792 -2- 2

Hiltie Clases heeft bij het aangaan van het Echte met Bote Idzes ten houwelijck ingebragt een soma van vijff hondert goltgls. volgens verklaringe van Cornelis Clases aen Car. gls. 700 - -

Op huden den 14e december 1718 compareerden voor ons Petrus van Asperen, Bijsitter van Idaarderadeel als Commissaris geassocieert met Ulbo Idzardi Secr. van voorschr. dele Idsert Nijdam, ontf. tot Irnsum wonende onder het resort van den Dorp Grouw benefens Sibbeltje Botes Neijdam echte huisvr. van Jantje Mijkas tot Schernegoutum gesterckt met deselve ende Tjerk Jetses aldaar en Cornelis Clasen tot IJsbrechtum als geauthoriseerde curatoren ad hunc actum over Claas en Mantke Botes Nijdam, nagelatene weeskinderen van w. Boote Idzes en Hiltje Clases in tijden echteluiden tot Grouw voorschr. en mede erfgen. met hun drien van Ids Botes haar overledene broeder, en erfgen. van haar w. moeder Hiltje Clases benefens de ontf. Idsert Nijdam erfgen. van hun w. vader Bote Idzes Nijdam om te procederen tot scheidinge en deilinge van de goederen effecten ten voorschr. sterfhuiuze bevonden en aldaar ter overstaan van mij Commissaris geïnventariseert. In 't welk doende bevonden sijn de respect. goederen, levendige have, 't gewas van land en 't hooi in de schuire, de huismanne gereedschappen, met de gereede penn. alles na behoren getauxeerd en bij Idsert Nijdam aangenomen op en ter soa van drie duisent negen hondert vier en tachtig cargls. drie stvr. de huisinge cum annexis en afkoop, met de hovinge en al het vorder meijers gereghte is gelijcks bij den selve op taxatie aangenomen op en ter somma van twee duisent een hondert ses en dartig Cargls. een stvr. ten inventaris breder gemelt, waar bij tot de profijten worden gebruickt de oblief profijtel. brieven en instrumenten voor wis aangenomen gequeteert met no. 1, 2, 8, 11, 12, 21, 26, 27, 32, 34 aan capitaal en intres te samen bedragende ses duisent ses hondert acht ende sestigh carol gls. en eindel. de profijtel. inschulden bij de Ontfr. Idsert Nijdam en Jantje Mijkas resp. ingevordert en opgebeurt in et geheel tot achttien hondert en veertien cargls. alstvr. 12 penn.

(wordt vervolgd.)

oooooooooooooooooooooooooooo
E N N U : D O E M E E A A N D E W E R F A C T I E !!!

F A M I L I E B E R I C H T E N U I T 1 9 5 3 .

Een tot nog toe . onbekend gebleven familielid uit Akkrum was zo vriendelijk ons een grote collectie familieberichten uit 1953 te doen toekomen.

Tevens waren vele familieberichten en verslagen van hardrijden en uit de maanden Januari en Februari van dit jaar bijgesloten.

Vanaf deze plaats onze welgemeende dank aan de onbekende geefster of gever en wo houden ons steeds aanbevolen voor de zendingen !!!

Tongersdel de 28e fan Blammenoanne sil it 45 jier lyn wêze dat myn leave bern, ús leave âlden, skoanâlden, pake en beppe WILLEM NIJDAM en ANTJE LAGEVEEN ...

CORNELIS NIJDAM en GERRI TER MAAT hebben de eer U kennis te geven van hun voorgenomen huwelijk, waarvan de voltrekking D.V. zal plaats hebben op Vrijdag 30 October 1953, 's morgens 11 uur in het Gemeentehuis te Baflo.

Met blijdschap geven wij kennis van de geboorte van een Zoontje en Broertje JELLE J.H. Bosscha E. Bosscha-Winia Hendrik.

Met blijdschap geven wy tyngje fan de berte fan ús jonkje en broerke WILLEM B.Nijdam J.Nijdam-Hulstra Itteke

Heden overleed zeer onverwacht onze lieve Moeder, Behuwd- en Grootmoeder TRIJNTJE DE BOER sedert 30 Maart 1940 weduwe van H.Nijdam, in den ouderdom van 68 jaar.

Gode dankbaar en met grote blijdschap geven wij kennis van de geboorte van ons dochttertje en zusje DETJE Th.Ijkema J.Ijkema-Nijdam Jeltje, Klaas en Hendrik

Tijde tankbar en o sa bliid dogge wy tyngje fan de berte fan ús fanke GEESKE ELSKE H.A.Winia A.Winia-Bosma

Heden overleed, zacht en kalm, tot onze diepe droefheid onze lieve Moeder, Behuwd-, Groot- en Overgrootmoeder LAMMECHIEN DUSSEL, sedert 29 Januari 1917 Weduwe van A.Nijdam, in de ouderdom van bijna 83 jaar.

Heden overleed onze lieve Moeder, Behuwd-, Groot- en Overgrootmoeder CORNELIA VAN EIJCK sedert 1 November 1934 weduwe van J.S.Wijnja, in de ouderdom van 89 jaar.

Geboren: Hijaard, 28/9-5/10: Ulbe Wytze, zn. van J.de Groot en J.Wijnja. Oppenhuizen, 6/12/12: Gerben, zn. v. G.Steenbeek en P.Wijnja.

Vervolg familieberichten 1953.

Oldeboorn 7 April 1953 - De heer S.Nijdam, alhier, slaagde te Leeuwarden voor het diploma botermaken.

Leeuwarden, 8 April 1953 - Voor de aantekening "Kraamverpleging" slaagde in het Diakonessenziekenhuis Mej.J.Vleer te Beers.

St.Nicolaasga, 1 Oct. 1953 - Aan de vaktekenschool alhier werd voor de cursus 1953-1954 benoemd de heer J.Vleer te St.Nicolaasga.

Balk, 26 Oct. 1953 - Mej. J.Nijdam, onderwijzeres aan de Chr. school te Kerkbuurt is met ingang van 15 Jan. 1954 benoemd tot onderwijzeres aan de Chr. school alhier.

Midwolde Gr., 27 Oct. 1953 - De heer K.Nijdam, derde ambtenaar ter secretarie van Wanseradoel is benoemd in gelijke betrekking ter secretarie alhier.

Follega, 28 Nov. 1953 - Op de jaarvergadering van de tjsclub "Winterwille" werd aan de heren P.Maine P. en J.P.Winia het insigne van verdienste uitgereikt daar zij meer dan 25 jaar als bestuurslid voor de vereniging verdienstelijk hadden gemaakt.

Den-Haag. In het Hotel de Kroon werden de heren W.F.Springer en F.Winia gehuldigd daar als bodes meer dan 40 jaar het Algemeen Ziekenfonds "De Volharding" hadden gediend. Verschillende bestuursleden spraken de jubilarissen toe, terwijl ook een enveloppe met inhoud overhandigd werd. Een lange tijd, die 40 jaar volharding !

FAMILIEBERICHTEN JANUARI / FEBRUARI 1954.

geboren: SIEUWKE
dochter van J.Schuurmans en S.Schuurmans-Nijdam.
Swaanswerd bij Nieuwerd, 15 Jan. 1954.

Met grote dankbaarheid en blijdschap geven wij kennis van de geboorte van ons zoontje KLAAS
R.Ykema
Nieuweschoot 35a, F.Ykema-Nijdam.
3 Februari 1954.

Met blijdens dogge wy tyngje fan de berte fan us Jonkje en Broerke T J E R K
H.Nijdam
J.Nijdam-van der Meer
Idaerd 19, 3 Febr. 1954. Janke.

Geboren:
11st. Jan. 1954: Meintje, dr. van Frans Jorna en Ytje Nijdam.
Emmeloord, Jan. 1954: Jantje, dr. v. H.Snijder en D.Nijdam.
Overleden:
Grouw, Jan. 1954: Gauke Nijdam, 76 jaar.

HIER HOORT OOK UW FAMILIEBERICHT.

Kerknieuws:

14 Jan. 1954. - Aangenomen naar de Ned.Herv.Kerk te AMERSFOORT (7e predikantsplaats) Ds. S.P.Nijdam te Kampen.

GODSDIENST EN WETENSCHAP.

Meerdere malen is het voorgekomen dat bij het plaatsen van enige artikelen in "de Tyngje", waarin het ging over de prae-historie der mensheid en ook van ons eigen voorgeslacht er opmerkingen kwamen: Dat is in strijd met de Bijbel en de Christelijke zienswijze. Niet alleen in onze familiekring worden dergelijke bezwaren geuit, doch ook daarbuiten. Een maand geleden stonden in "de Leeuwarder Courant" weer enige ingezonden stukken over "De Ouderdom van het mensengeslacht".

Het blijkt dat voor vele mensen hier problemen zijn gerezen die overkomelijk zijn, daar de kloof tussen godsdiens en wetenschap schynbaar zo groot is, dat men hier geen raad mee weet. Ook ondergetokende is er op dit punt nog lang niet, daar er verschillende kernvragen overblijven waar de theoloog en de bioloog het antwoord moeten schuldig blijven.

Ik heb dan ook gemeend, naar aanleiding van deze ingezonden stukken, het voorstel te moeten doen, om niet in de krant eindelijk hierover te schrijven, doch in een studiekekring dit te bespreken en beschrijven.

Op dit voorstel is van verschillende zijden gereageerd en het ziet er naar uit dat een studiekekring "Godsdienst en wetenschap" weldra zal worden opgericht. Het doel zal dan zijn: bespreking van de problemen waar de wetenschap in strijd met de godsdiens is. Er wordt naar gestreefd om over te gaan tot de uitgave van een discussieorgaan.

Daar het hier gaat over de Schepping, de herkomst en de geschiedenis van de mensheid, dus ook om ons eigen voorgeslacht zal er ook in de rijen van de familieleden belangstelling zijn.

Mede-oprichters zijn een oud-leraar RHBS, een natuurkundige, een evangelist, een ouderling van de Herv. Kerk, een lid van de vriendenvereniging, alsmede ondergetokende (genealoog).

Belangstellenden kunnen zich met mij in verbinding stellen.

W.Tsj.Vleer - Hardegartjip.

oo

WIE LEVEREN ONZE VOEDING ?

GERST - Zou er oorlog komen dan zijn de z.g. "volksdemocratieën" sterk in het voordeel wat de teelt van gerst betreft. Ong. 35% van de totale wereldproductie wordt in de communistische landen verbouwd. Berekenen men daarbij het totale inwonerstal, dan slaat de weegschaal in oostelijke richting door. Sovjet-Rusland is de grootste "gerst-fabrikant" met 13.5% van de wereldproductie. Dan volgt China met 13.3%, daarna de U.S.A. met 10.4% en vervolgens Oost- en West Duitsland met 7%, Canada met 5%, India met 4.5% en Groot-Brittannië met 4%. Nederland komt niet voor onder de tien hoogst geplaatste landen.

oo

HET ONTSTAAN VAN ONS LAND DOOR H.J. MINK

Over ons voorgeslacht wordt in ons familieblad veel geschreven, echter niet over het ontstaan van ons land.

Hiervoor moeten wij terug-

gaan tot de p r a e h i s t o r i s c h e t i j d. In grote trekken zal deze geschiedenis worden geschetst, aangezien over verschillende punten van deze materie onder de deskundigen op dit gebied nog verschil van mening bestaat.

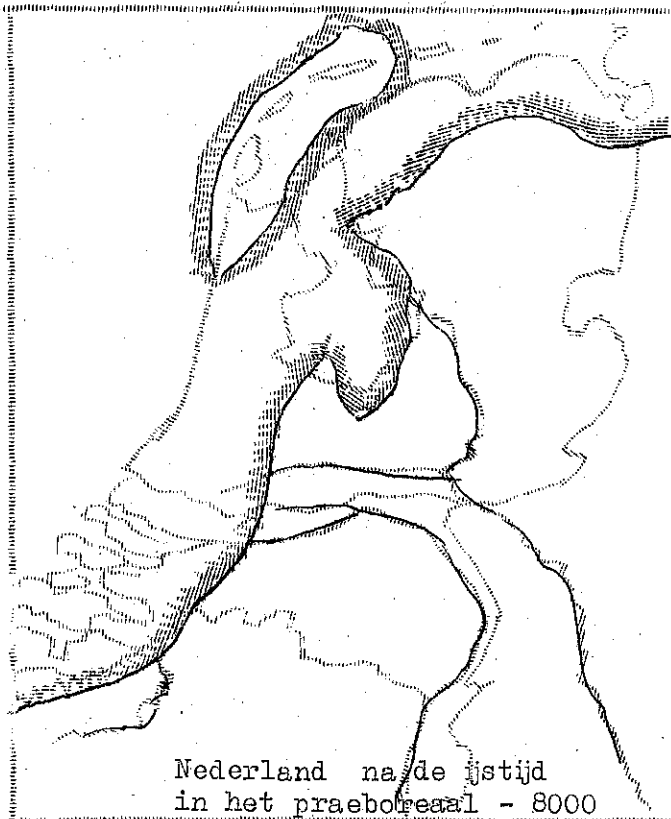
Omtrent het ontstaan der aarde is weinig met zekerheid te zeggen, behalve dat zij uit de zon moet zijn ontstaan. De ouderdom der aarde kan als astronomisch vraagstuk worden beschouwd en maakt dan deel uit van de vraag naar de ouderdom van ons zonnestelsel en haar leden. De bestudering van het ontstaan van ons land ligt echter op het terrein van de geologie. Deze jonge wetenschap houdt zich bezig met de bestudering van de aardkorst.

Geologisch verdeelde men vroeger de geschiedenis van het leven op aarde in vier hoofdtijdperken (aera's). Om U hiervan een beeld te geven, volgt allereerst een overzicht. De getallen geven de duur van elk tijdperk naar schatting aan.

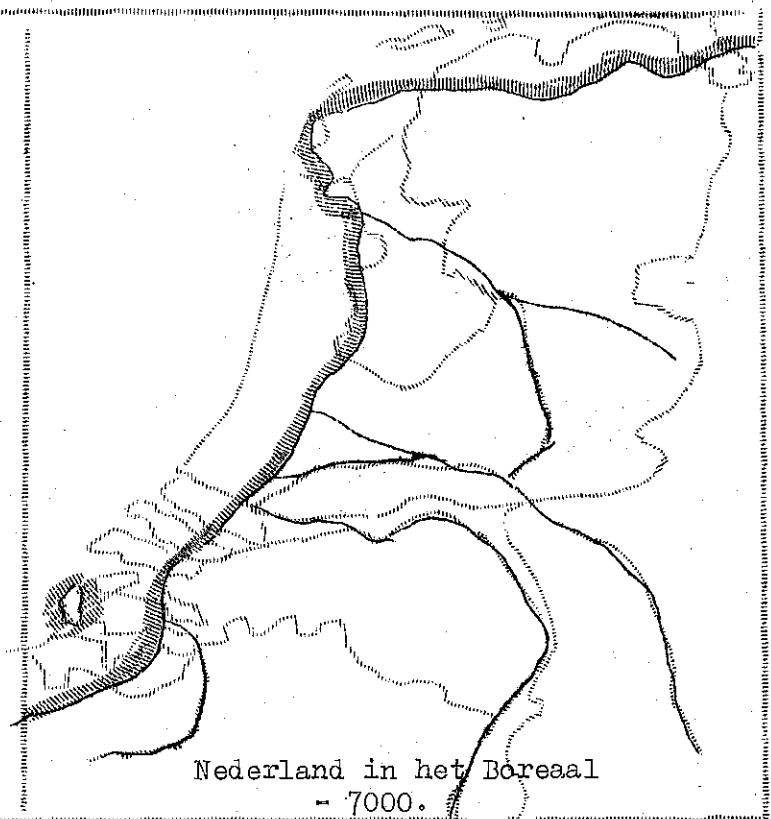
1. PALAEOZOICUM (Primaire tijdperk) 300 miljoen jaar.
2. MESOZOICUM (Secundaire tijdperk) 140 miljoen jaar.
3. KAENOZOICUM, onder te verdelen in:
 - a. Tertiaire tijdperk, 60 miljoen jaren.
 - b. Kwartaire tijdperk, 1 miljoen jaar.Het Kwartair wordt onderverdeeld in:
 1. Oudste tijdvak of Pleistoceen.
 2. IJstijdvak of Diluvium.
 3. Jongste tijdvak of Holocceen, ook wel Alluvium genoemd (± 8000 j.v. Chr tot heden.

Het jongste tijdvak of Holocceen kan weer worden verdeeld in:

1. Praeboreale tijd van ca. - 8000 - -7500.
2. Boreale tijd van ca - 7500 - -5000.

Nederland na de ijstijd
in het praeboreaal - 8000

Nederland in het Boreaal
- 7000.

In het prae-boreaal steeg de temperatuur langzaam. Den en berk begonnen in ons land te groeien. In het Boreaal steeg de zeespiegel aanmerkelijk; moeras en waterflora deden het veen op grotere diepte ontstaan. Warm en droog klimaat.

3. Atlantische tijd van ca 5000 - 2000 v. Chr.; landverbinding tussen Frankrijk en Engeland verbroken, zandruggen ontstaan, eik en iepen verschijnen, den raakt op de achtergrond, warm en vochtig klimaat.

4. Subboreale tijd van ca. 2000 - 500 v. Chr. ; gematigd continentaal klimaat.

5. Subatlantische tijd van 500 v. Chr tot heden. Zeespiegel weer stijgende; vorming van het jonge duinlandschap.

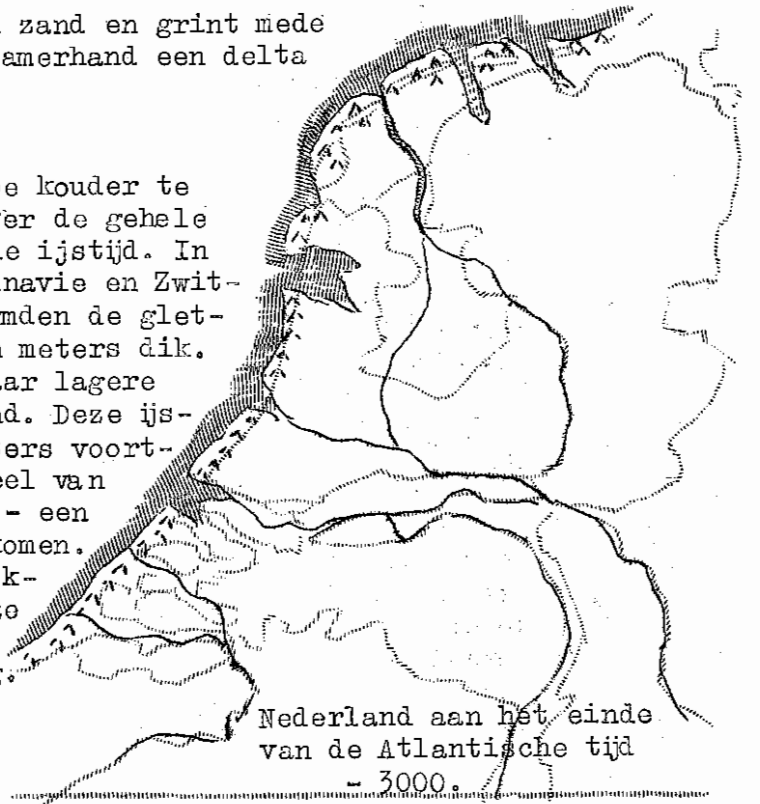
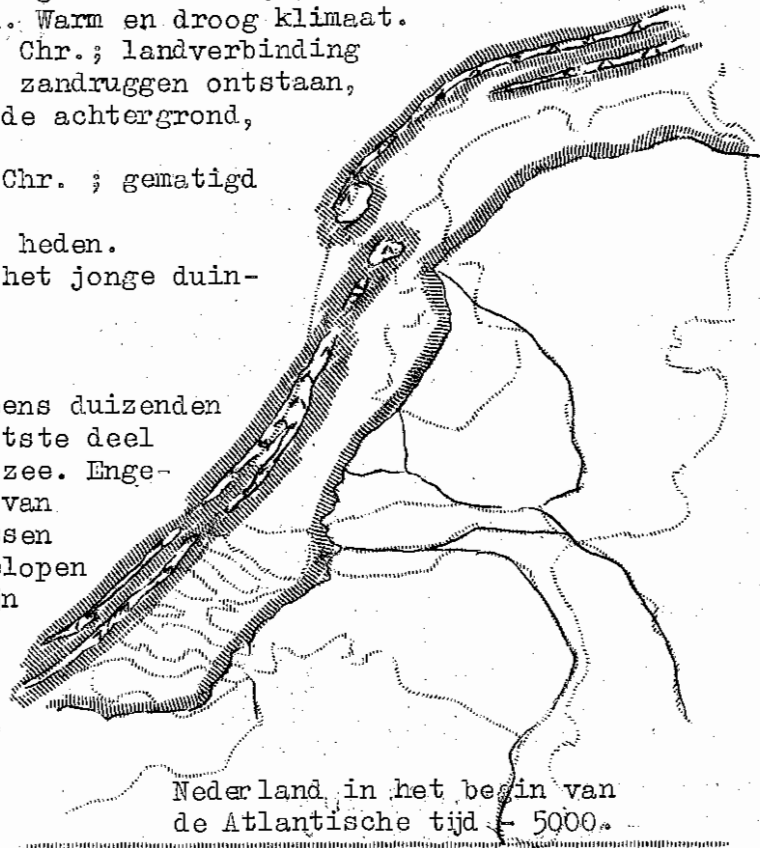
VOOR DE IJSTIJD.

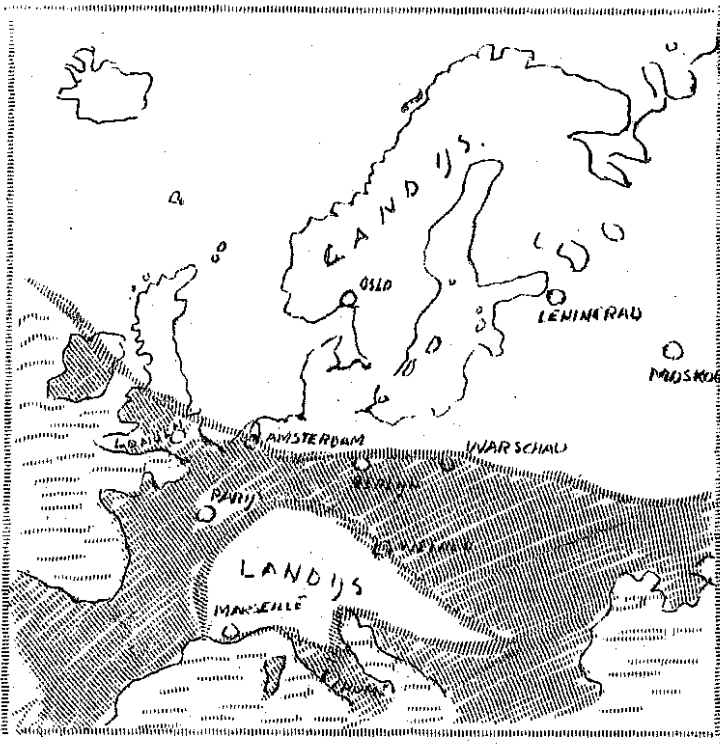
In gedachten moeten we duizenden en nog eens duizenden jaren terug. Nog vóór de IJstijd. Het grootste deel van ons land werd toen ingenomen door de zee. Engeland was nog verbonden met het vasteland van Europa. In het tegenwoordige Kanaal - tussen Frankrijk en Engeland - moet een rivier gelopen hebben, waar de Seine in uitmondde. De Rijn en de Maas waren een stuk korter dan tegenwoordig. Zij mondden in de Noordzee uit resp. bij Bonn en Luik. In het Zuiden van Limburg heeft men in de mergel - een gele steensoort, waaruit een gedeelte van de bodem van Limburg bestaat - tanden van haaien aangetroffen. Deze vondsten wijzen op aanwezigheid van de zee toendertijd.

De rivieren brachten in grote hoeveelheid zand en grint mede en deponeerden dat in de zee, zodat langzamerhand een delta werd gevormd.

DE IJSTIJD.

Tijdens dit proces begon het hoe langer hoe kouder te worden. Niet alleen in Nederland, maar over de gehele wereld. Deze koude periode noemt men de ijstijd. In dit tijdperk werden de gletsjers in Scandinavië en Zwitserland steeds groter. In Scandinavië vormden de gletsjers één ijsmassa (een landijs), honderden meters dik. Dat ijs gleed langzaam naar het Zuiden, naar lagere streken. Het bedekte de helft van ons land. Deze ijsmassa heeft, zich over duizenden kilometers voortschuivend, de ondergrond afgeslepen en veel van dat materiaal is in de vorm van keileem - een taaie leemsoort - in ons land terecht gekomen. Bovendien werden met het ijs grote rotsblokken meegevoerd, die op onverklaarbare wijze op het ijs waren gevallen. Bij het geologisch onderzoek is gebleken, dat deze z.g. zwerfstenen uit Scandinavië afkomstig waren. De vroegere bewoners van ons land hebben deze rotsblokken gebruikt om er

Europa in de ijstijd vóór
- 10.000.

begraafplaatsen van te maken (de hunebedden in Drente). De beroemde Amersfoortse kei is ook zo'n zwerfsteen. Deze theorie, over de aanwezigheid van zwerfstenen is algemeen aanvaard, hoewel er nog meer theorieën bestaan. Er is een theorie, die de Zondvloed uit de Bijbel er voor aansprakelijk stelt. Vandaar ook het woord Diluvium, dat zondvloed betekent. Dit woord wordt nog steeds gebruikt om de afzettingen van de IJstijd aan te duiden. Verder heeft het ijs de ondergrond, waarover het heenging op vele plaatsen z.g. geplooid. De plooiën in onze bodem zijn de heuvel-ruggen in Overijssel, Gelderland en Utrecht.

In de plantengroei kwam een grote ommekeer. De bomen moesten plaatsmaken voor het mos (mossteppe), zoals men dat tegenwoordig nog in het Noorden van Rusland (toendra's) aantreft. Vele dieren vluchtten naar warmere streken, behalve enkele diersoorten, welke zich tegen de strenge koude wisten te verdedigen, bijv. de mammoeth, een uitgestorven olifantenras, waarvan nog resten zijn gevonden.

Door deze koude periode waren de Noord- en Oostzee drooggelopen. Het water, dat in sneeuw en ijs was veranderd, bereikte de zee niet. De Rijn stroomde bijv. over de bodem van de Noordzee met de Theems als zijrivier en mondde ten Noorden van de Doggersbank uit in de Atlantische oceaan. Aan alles komt echter een eind. Aan de IJstijd is tenslotte ook een einde gekomen.

HET HOLOCEEN.

Langzamerhand begon het warmer te worden, met het gevolg dat het ijs wegsmolt. Ook de sneeuw en het ijs op de bergen van Zwitserland. Er ontstonden gletsjerbeken, die zand en kiezel naar ons land brachten. Vandaar dat het keileem, tijdens de IJstijd naar ons land gebracht, dikwijls bedekt is met zand. Door het smelten van het ijs is ook de zeespiegel gerezen. De Noordzee breidde zich weer naar het Zuiden uit, zodat de loop der rivieren weer korter werd. Als gevolg van het stijgen van de zeespiegel werd het binnewater in ons land gestuwd, zodat zich in West-Nederland een moeras - een waterflora kon ontwikkelen. Hieruit is ontstaan het z.g. veen "op grotere diepte".

De mossteppe verdween. De Naaldbomen werden vervangen door loofbomen. De dieren, die zich aan de koude hadden gewend, trokken naar koudere streken. In het Holoceen kwam in ons land nog sporadisch het Reuzenhert voor. Deze diersoort is echter spoedig uitgestorven.

DE ATLANTISCHE TIJD.

Omstreeks 5000 j.v.Chr. werd Engeland door overstroming van het vaste land gescheiden. Voor onze kust vormde zich een grote zandbank, opgeworpen door de branding, die zand van de bodem der Noordzee meevoerde. Achter deze z.g. strandwal lag een ondiepe waddenzee met brak water. Tijdens de vloed werd door het zeewater slib door de zeegaten binnegebracht, dat bij eb achterbleef. Deze laag noemen we de "oude zeeklei". Deze klei komt voor in de bodem van de droogmakerijen in Noord- en Zuid-Holland.

(wordt vervolgd) .

oooooooooooo

U I T D E P E R S I N D E 1 8 e E E U W .

11716

- 10.02. Karel XII onderneemt een veldtocht tegen Oslo.
- 29.02. Czaar Peter van Rusland bezoekt Danzig.
- 30.03. Karel XII bereikt het verlaten Oslo en moet terugkeren.
- 13.04. Bondgenootschap tussen Oostenrijk en Venetië komt tot stand.
- 07.06. Czaar Peter bezoekt de Koning van Denemarken. Voor het eerst is een Russische Vorst op reis buiten zijn land.
- 00.07. Turkije verklaart de oorlog aan Oostenrijk.
- 05.08. Prins Eugen verslaat de Turken bij Peterwardein.
- 16.08. Zware nederlaag van de Turken bij Belgrado.
- 18.08. Belgrado geeft zich aan de Oostenrijkers over.
- 19.09. Grensscheiding tussen Groningen en Friesland goedgekeurd.

1717

- 04.01. Verbond Engeland - Nederland - Spanje.
- 04.04. Czaar Peter bezoekt Holland.
- 00.06. Spanje maakt zich meester van Sardinië.
- 21.06. Czaar Peter na een bezoek aan Parijs weer te Amsterdam.
- 23.10. Anne Wytzes uit Folsigare op het schavot geradbraakt en onthoofd wegens worging van een vrouw en dubbele diefstal.
- 25.12. Grote overstroming in Friesland.

1718

- 00.05. Vredescongres Rusland-Zweden te Åland bijeen.
- 00.06. Spanje verovert Sicilië.
- 21.07. Vrede Rusland-Turkije gesloten.
- 02.08. Engels-Frans-Oostenrijks bondgenootschap gesloten te Londen.
- 00.09. Koning Karel XII begint weer een veldtocht tegen Zuid-Noorwegen.
- 16.09. Verschenen bij F. Halma te Leeuwarden: "Afbeeldingen der Heerlijkheid van Friesland en hare 30 grietenijen" door Bernardus Schotanus à Steringa.
- 11.12. Koning Karel XII sneuvelt bij de belegering van Frederikstad.
- 27.12. Engeland verklaart Spanje de oorlog.

1719

- 10.01. Ook Frankrijk verklaart Spanje de oorlog. Minne Obbes koopt een stokerij te Buitenpost voor slechts 120 car. gls.
- 26.02. Koning Karel XII bijgezet. Men denkt dat hij het slachtoffer van een moord geworden is.

1720

- 21.01. Vrede tussen Pruisen en Zweden. Stettin en Voor-Pommeren komen bij Pruisen.
- 15.02. Ged. Staten van Friesland gelasten de Doopegez. Gemeente te Leeuwarden de dompelpak uit de vergaderplaats te verwijderen, zijnde een "on-christelijk instrument".

- 03.07. Vrede tussen Zweden en Denemarken. Zweden doet afstand van de tolvrijheid aan het Sont.
- 03.10. 's Lands fiscaal krijgt bevel van Ged. Staten om naar de invoer van Ierse boter te informeren. Er wordt order gegeven aan de "chargers" om scherp toe te zien. Koningin Ulrika Eleonara van Zweden draagt de macht over aan haar gemaal Frederik. Tijd van hoeden (Fransgezinden) en mutsen (Russischgezinden) in Zweden.

1721

- 01.05. De ingezetenen van Huizum bij Leeuwarden worden verplicht tot onderhoud van "de Swarte Planke" en "t Juffer Reedje".
- 24.05. De heer Hessel Zelich uit Fast bij Neurenberg blijkt Friesland clandestien te zijn binnengekomen, niet zeggende dat hij een jood was. Ingevolge het placcaat van 18.11.1720 tegen de joden wordt hij gevangen genomen en moet bij zijn vrijlating Friesland binnen drie dagen verlaten.
- 10.09. Pauze-bruiloft te St. Petersburg. Vrede tussen Rusland en Zweden. Rusland krijgt Lijfland, Estland, Ingermanland, Viborg en Karelië. August II wordt weer Koning van Polen onder Russisch oppergezag.
- 22.10. Czaar Peter krijgt de titel: Peter de Grote, Keizer van Rusland.

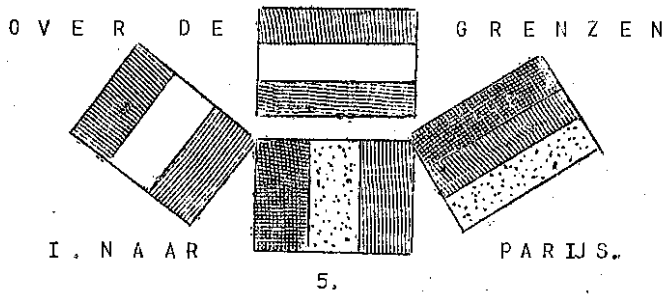
1722

- 05.08. N.Toussaint benoemd tot dansmeester aan de Franeker Universiteit.
- 08.12. Intje Jans te Oosterzee beweert op de weg een visioen gezien te hebben. Hij beschrijft dit in een werkje, dat de 41ste druk beleefde.

1723

- 16.02. Lodewijk XV aanvaardt de regering in Frankrijk.
- 13.03. Hassel van der Burgh te Leeuwarden wordt toegestaan enige nieuwe soorten brandspuiten in de handel te brengen.
- 25.06. Joannes Jongma benoemd tot stempelsnijder van Friesland.
- 18.12. Haring Haring's te Zurich heeft de rongen uit de dijkepalen gestolen. Hij wordt gegeseld, gebrandmerkt en krijgt zeven jaar gevangenisstraf.
- 25.12. De rijdweg van Jaure naar Akkrum tot stand gekomen.
- 00.00. De Bisschop der Jansenisten wil op Ameland een kweekschool stichten, maar de andere Rooms-Katholieken wensen dit niet en gooien de ruiten van Bisschops kerk in. Princes Marie Louise moot een detachement soldaten sturen om de orde te herstellen en de Bisschop van het eiland te verwijderen. Volksplanting van 20.000 Duitsers en 7000 Salzburgers in Lithauen.

oooooooooooooooooooo

LANGS DE OISE .

Na een uurtje stil in het gras gelagen te hebben, moet ik weer "opstijgen". Mijn armen en benen zijn stijf. Mijn gezicht doet pijn van de zon en het stof. Doch gelukkig zijn we hier niet in het industriegebied en zullen de bomen straks talrijker worden. Om hier nog meer van te genieten ga ik voorbij Noyon over de Oise en volg dan een slechte weg door het beboste landschap. De snelheid is af en toe hier niet hoger dan 30 K.M. en ik krijg spoedig spijt van deze onderneming. Doch zo ziet men Frankrijk. Het is reeds vier uur geweest wanneer Compiègne in een dal voor me ligt. Hier is ook het beroemde bosch van Compiègne, waar de Duitsers in 1818 zich overgaven en de Fransen dit deden in 1940. De wagen vond echter, wanneer ik goed ben ingelicht, een roemloos einde in het tuighuis te Berlijn. Doch na Compiègne wordt de omgeving steeds mooier. Door de bossen gaat het naar Verberie en Senlis. Om half zes zijn we Senlis reeds gepasseerd en komen we in het schitterende La Chapelle en Sarval. Hier zijn we in het wonder-schone Isle de France, het vakantieoord van Parijs. Prachtige kastelen met vijvers tonen aan dat hier vroeger rijke edellieden woonden. Thans zijn volde huizen jeugdtehuizen of eigendom van verschillende verenigingen. Hier in de bossen kamperen de jongelui op zijn "Frans". Jongens en meisjes, kinder nog, tezamen, in weinig kleding, de ene sigaret na de andere rokende bij een hart-verscheurende, jankende gramfoon met de nieuwste hot-jazz uit Amerika. Hier reeds het echte Parijs. Talloos zijn de kampeertenten, talloos de touristen. We kunnen niet nalaten hier te verpozen, alvorens het laatste traject te beginnen. Prachtig is het hier. Zoiets kent Holland niet, want de natuur is hier schitterend op zo'n warme dag. Enkel moet men oppassen voor de druipende bomen (hars), want het zijn niet alleen de vogels die iets laten vallen.

PARIJS

De zon verliest reeds aan kracht wanneer de laatste 40 K.M. naar de Lichtstad gereden worden. Het is half negen wanneer ik door het centrum van Parijs dwaal, af en toe bijna tegen een auto opbotsende. 370 KM. zitten er op deze dag en dit is meer dan genoeg. Eindelijk gaat het met de "Quick" over de Boulevard St. Germain naar de Rue du Bac, waar een bekend hotelletje wacht. Maar toch nog pech. Monsieur is bezet en ik moet een ander hotel opzoeken. Het lukt dichtbij, een paar huizen verder. Ook mijn motor heb ik weldra onder dak en dan begint de klim vier hoog naar mijn kamer. Het eerste wat ik doe is mij van alle kleren te ver-

lossen en op deze zoneravond een heerlijk bad te nemen. Daarna kom ik "bij" en kan de stad in om in een naburig eethuis aan de Boulevard St. Germain een maaltijd te gebruiken, waar ik nu wel naar verlang. Het is niet zo in Parijs, dat men in het Hotel kan eten, daarvoor moet men elders zijn in restaurants. Na de maag gevuld te hebben voor 500 frs. met een sober diner, ga ik weer naar mijn kamer. Weldra lig ik en laat deze dag nog eens in mij voorbij gaan. Te moe om te slapen, te warm om te rusten en dan zei mijn vrouw nog: wat heerlijk zo'n uitstapje naar Parijs!. Gelukkig dat zij echter aan het koele Kaggje zit, waar misschien een flinke onweersbui te licht zuivert.....

INDRUKKEN

Ik zal niet gaan uitwijden over mijn werk in de Franse hoofdstad, daar dit toch weinigen zal interesseren. 's Ochtends en 's avonds was ik in de gelegenheid om Parijs te zien en bovendien heb ik er nog een hele dag afgenomen om rustig te kunnen dwalen. Het weer werd echter bij de dag slechter en van de warmte heb ik weinig meer gemerkt.

's Morgens spoedt men zich eerst naar het eethuis. Daar eet men een lang broodje met worst gevuld. Ik zal U niet vervelen met Franse namen, want dat maakt de zaak maar ingewikkeld. Deze dingen zijn nog duur volgens onze begrippen. 120 frs. is altijd nog f. 1.20 en een flinke eter kan er niet mee toe. Maar wij zijn te veeleisend. De Fransen, die 's morgens naar hun werk lopen (fietsen zie je weinig en bromfietsen helemaal niet), gebruiken in een cafetje een kop zwarte koffie als ochtendmaal voor 45 frs. Dan hollen ze naar de metro -- ondergrondse trein -- en met verveelde gezichten gaan ze dan onder de grond door naar het station, vanwaar uit zij hun werk kunnen bereiken.

De metro is een aardige observatiepost om de Fransen gade te slaan. Verveelde gezichten, schreef ik, inderdaad die treft men er veel aan, het is de uitdrukking van een volk dat niet meer leeft, doch stervende is. Dan zie je iemand achter de krant zitten, doch het nieuws dat de regering is afgetreden interesseert hem niet, meer belangstelling heeft hij voor de loterij en de sport. Daar staat een paartje elkaar heerlijk te zoenen en dat ziet men overal. Het blijft heus niet tot de HBS jeugd beperkt Men ziet zelfs dames en heren op leeftijd deze liefdesuitingen demonstreren

Doch daar wordt het og al op iets anders gericht: een notte heer met een burgemeesters-buikje en een deftige hoge hoed op, begint eensklaps enkele klanken uit te stoten die wel iets met een "open-raam-zanger" te maken schijnen te hebben. Wanneer het liedje is beëindigd neemt hij de hoge hoed af en vraagt om een aalmoes. Heeft het publiek al of niet geofferd, hij zet dan zijn hoed weer op en stapt bij het eerst volgende stationnetje uit.

Gaat men veel met de metro, dan kan men de route wel dramen en daar het het enige bruikbare vervoermiddel is, moet men er wel gebruik van maken. Mensen die geen haast kennen, moeten zich niet ondergronds begeven, want het is zeer snel in en uitstappen. In een ommezien is de trein weer vertrokken. Het kaartje wordt aan de ingang gekocht bij een dame die daar zit om haar dagelijkse brood te verdienen. Ook deze dame gaat wel eens in staking, als iedereen

Fietsen met tegenwind is een zwaar karwei.

Wind - storm.

Als dit artikel onder Uw aandacht komt, is het al eind Februari.

We zijn dan al een mooi eind in 1954 op. Ons leven is al weer aan al dat "nieuwe" wat elk jaar toch met zich meebrengt, gewoon. Zeker we moeten ook gewoon zijn, gewoon doen, maar toch dat gewone kan ons brengen tot weinig of g e e n a c t i v i t e i t .

Het oude jaar is voor onze vereniging geworden een jaar van grote betekenis (verandering). De familievereniging zonder rechtspersoonlijkheid is omgezet in een stichting met rechtspersoonlijkheid.

Onze statuten werden bekrachtigd, zodat de vorm wettelijk is geregeld

Maar mijn geachte familie, dat raakt alleen maar de buitenkant, het innerlijke dat vinden we zo gauw gewoon, daar be-
kommeren we ons dikwijls niet om.

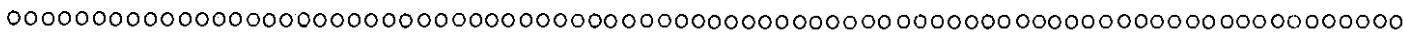
En het gaat om: het innerlijke.

Wij moeten onze stichting innerlijk verrijken, met onze gaven, met ons medeleven. Straks, op Hemelvaartsdag hopen we blijk te geven door te komen op onze grote familiedag, van onze eenheid.

Prachtig, prachtig, in onze verscheidenheid toch onze eenheid te demonstreren, maar toch daar zijn we er niet mee.

Wij allen moeten iets gaan betekenen voor onze stichting.

Wij verwachten het niet van een enkeling of van enkelen, maar van U allen.

bij de metro staakt en zo'n staking wordt altijd met veel vreugde door de schoenlappers en schoenenfabrikanten begroet, want hun om- en afzet stijgt dan tot het tienvoudige. Een on-aangename ervaring doet men op wanneer men de trap afd gaat en de trein reeds hoort naderen. Men wil snel lopen om nog mee te kunnen, maar juist wanneer men het perron zal opstormen slaat het toegangshek met een slag dicht en ben je juist daar tussen geklemd, dan is de positie nu niet bepaald benijdenswaardig, want het komt stevig aan.

Opvallend is het grote aantal Amerikaanse soldaten in Parijs.

Zo zullen we onze gemeenschap opbouwen.

De materialistische wetenschap heeft het mensenleven vermoord en verkild.

De als god vereerde "rede" bleek machteloos en is in de grote catastrofe der menselijke samenleving mee ingestort. De staatsgod drukt zwaar in de vorm van een dictatuur. Hitler, Stalin enz.

De techniek, waarin het menselijk kunnen zo'n hoge vlucht heeft genomen en waarvan men zoveel verwachtte heeft de oorlogsuitrusting geperfectioneerd, waardoor de oorlogsramp des te groter wordt. Als wij hierop letten dan worden we bang.

Wat zal 1954 ons brengen? Wij weten het

niet. Geen mens die hierop een antwoord kan geven.

Tegenwind?

Fietsen met tegenwind is een zwaar karwei, vooral als het een open weg geldt.

Wij ondervinden dit vooral in stormachtige dagen, zoals van Mid-Januari.

Het weerbericht: Storm uit het zuidwesten. De kranten schrijven over: lawinegevaar in West-Oostenrijk. Het dodencijfer stijgt.

Tegenwind!

Fietsen met tegenwind is een zwaar karwei.

Moeten we nu maar gewoon doen, de dagen aan ons voorbij laten gaan of ...

zoals ik een sterke knaap zag doen, de armen op het stuur leggen en met kromme rug er manhaftig tegenop tornen?

Dat moet o n z e houding zijn !!!

Tegenwind

DOOR: T. N I J D A M

Ik zag er daar meer dan in de Amerikaanse zone van Duitsland en kreeg de indruk dat Parijs bezet gebied was. Nu zijn er natuurlijk onnoemelijk veel vacatiegangers bij, die komen om het nausje van de zalm te proeven, doch het blijft een opvallend verschijnsel.

Kom je uit de metro en beweeg je je te voet verder, dan moet men eens de tijd nemen om een verkeersagent gade te slaan. Met zijn witte gummitat heeft hij veel weg van een dirigent en zijn fluitje lijkt wel iets op een stationschef, die de trein laat starten.

oooooooooooo

W. Tsje. Vleer.

HET KWEEN VAN STEVEN NIJDAM

In de zeventiger jaren van de vorige eeuw werd bij de veehouder Jan Koopmans te Dronrijp een kween geboren. Dit is de naam van een rund, dat noch mannelijk, noch vrouwelijk is. Het gebeurt wel meer dat een dergelijk dier geboren wordt. Meestal is het bestemd om vetgemest te worden en dan gaat het naar de slachtbank. Koopmans was van plan het kween te vetweiden om er dan een goede prijs voor te maken. Het dier groeide goed en had een aardig karakter. Koopmans vond het niet te pas komen dat zijn lievelingsdier naar de slager ging.

In 1876 had het kween een gewicht van 3855 kilo en zal dus aan een oeros gelijk geweest zijn. De schilder H. Siderius schilderde het beest en dit bijzondere stuk is thans eigendom van de heer O.P. Bokma, veehouder op "de Klamp" onder Goutum.

Steven Nijdam, boerenzoon te Dronrijp, was jaloers op het mooie beest. "Met zo'n dier is geld te verdienen", meende hij en dus praatte hij met Koopmans over de koop. Doch voor minder dan duizend gulden wilde Koopmans er geen afstand van doen (een gewoon rund kostte in die dagen f.100.-). Steven betaalde dit bedrag en werd daarmee eigenaar van het monsterdier. Onder welke omstandigheden Steven dit bedrag betaald heeft, weten we niet, maar mogelijk had hij wel te diep in het glaasje gekeken.

Hij was de gangmaker van een onderneming die nu op touw werd gezet. Gerrit Postma, een man die wel een woordje Duits en Frans kende, werd in de onderneming betrokken en Jan Tekstra kreeg de functie van "hofmaarschalk" of wel stalmeester. Dit was voor Jan, die in het dagelijkse leven kalverkoopman was, een promotie.

Steven was ook een bijzonder mens, want wat een ander niet durfde, deed hij. Hij

was eigenaar van enkele harddravers, o.a. de beroemde "Bismarck". Voor de boerderij voelde hij maar matig en voor een vrouw al even weinig. Het getrfde kapitaal gebruikte hij voor zijn liefhebberijen. Hij was in de kost bij zijn zwager Jelle Donia, huurboer op Glinstra-state te Dronrijp.

Toen het beest eenmaal aan het touw zat ging het weldra op transport, dus naar de trein. In het stationskoffiehuis, waar op de trein gewacht moest worden, werd alvast een voorstelling gegeven. Tegn de prijs van 25 cent kon men het grootste wereldwonder zien.

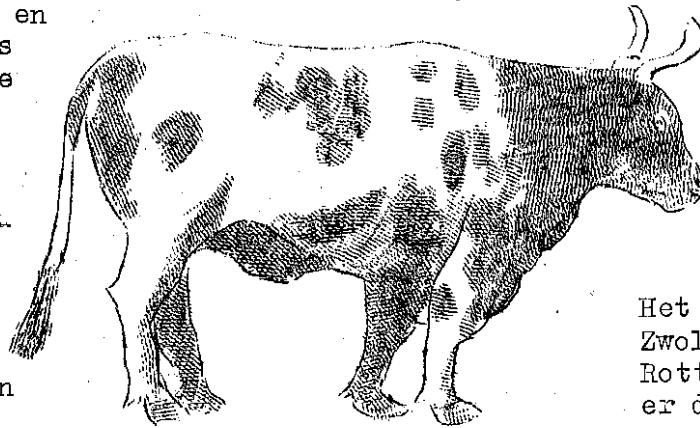
Toen ging het naar Leeuwarden. Wekenlang staa-den duizenden Friezen naar het wereldwonder van Steven Nijdam. Het regende kwartjes.

Het ging naar Groningen, Zwolle, Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en overal waren er duizenden die het kween van Dronrijp moesten zien.

Toen in Nederland alle boeren en burgers waren uitgekeken, ging het met het achtste wereldwonder over de oostgrens. Keulen, Hannover en zelfs Berlijn werd met een bezoek vereerd. De duizend gulden leverde ettelijke duizenden andere guldens op. Antwerpen, Brussel kwamen ook op het reisprogramma voor en daarna ging het naar Parijs. Daar zouden de mannen de slag van hun leven slaan.

Volgens het verhaal van de mannen zakte de wagon, waarin het wereldwonder vervoerd werd, tijdens die reis in elkaar en kwam het kween met twee gebroken poten in de Franse hoofdstad aan. Het moest toen afge-maakt worden en de mannen kregen er geen cent voor. Vrijwel arm kwamen ze terug in Friesland.

Doch de boze tongen beweren dat de mannen

B O E K B E S P R E K I N G .

It Beaken, Jrg. XV, nr. 6, Nov. 1953. - is geheel gewijd aan de Angel-Saksische invasie in Friesland. Dr.P.Sipma bestrijdt en ontzenuwt de stelling Boeles betr. een Angol-Saksische overheersing in Friesland.

Jrg. XV, nr. 7, Dec. 1953. Jan Jansz. Starter-nummer. Behandelt de levensgeschiedenis van de dichter Jan Jansz. Starter.

Jrg. XVI, nr. 1, Febr. 1954. - Raemus Rask en de studie van het oud-Fries in Nederland door F.de Tollenaere. - Geheimnis yn 'e Jesaja-utliz fan C.Vittringa, door Dr.G.A.Wumkes - Enige opmerkingen over het symbolum van Gysbert Japicx, door Dr.U.Tuinstra - Ynvaasje fan "Gietersk" turfmaakkersfolk yn de omkriten fan it Hearrenfean", door F.Koopmans.

W.Tsj.Vleer "De Talsma en Tolma's" - Een genealogisch overzicht van de verschillende geslachten Talsma en Tolma. 40 pag. f.3.50. Het werkje geeft geen volledige stambomen, doch een ieder zal zijn voorouders vóór 1850 kunnen terugvinden. Het is ook bedoeld als een inleiding voor verder onderzoek.

W.Wijnands van Resandt, "Het geslacht Couperus in Nederland van 1580 tot ongeveer 1830". Dit werkje behandelt de geschiedenis van het geslacht Couperus, z.g. afstammelingen van John Couper, predikant uit Edinburgh. Terecht wordt in genealogische kringen deze afstamming betwist, daar de oudste Couperus in Nederland, Kuiper van beroep was. Het boekje is uitgegeven bij H.de Bot te Rotterdam.

W.Tsj.Vleer, "Genealogie Schotanus". Overzicht van de bekende professoren familie en het omvangrijke nageslacht. Over dit boekje is het laatste woord nog niet gesproken, daar hier typische erfelijkheidsfactoren aan het licht treden. Van intellectueel zeer begaafde voorouders beoefende het nageslacht vrijwel uitsluitend het kunstzinnige ambacht. 40 pag., prijs f.3.50.

A.Pöschl, "Die Blutverwandschaft und der Drei Generationen-Rhythmus in der Menschheitsentwicklung als sozialbiologisches Grundgesetz". Innsbruck 1951. Een buitengewoon interessant werk, dat de genealogie van een zijde belicht als nimmer te voren is geschied. Inplaats van het enorme aantal voorouders dat we

2000 jaar geleden zouden hebben, komt de schrijver tot ontdekking dat er gemiddeld slechts 128 zullen zijn in die tijd en hoogstens 1200 ! Vooral interessant is ook dat de schrijver grote aandacht wijdt aan het kwartiervorlies, de z.g. inteelt, waardoor bepaalde eigenschappen voor generaties zijn vastgelegd. Dit verklaart ook de z.g. familie-eigenschappen, die we vooral hier in Friesland tegenkomen.

W.Tsj.Vleer, "Adam Hurdrider, zijn leven, daden, voor- en nageslacht". De legendarische Friese figuur is door dit werkje een historische figuur geworden, waar nog een 200 nakomelingen van in leven zijn, o.a. Prof.P.S.Gerbrandy, oud-min. presd. De prijs voor dit boekje van 40 pag. is f.2.80.

oo

WIE MAKEN DE MEESTE TARWE - BROODJES ?

De wereldvoedselsituatie is een belangrijk iets, daar alle volkeren er rechtsstreeks belang bij hebben. Daarom geven we hier in "de Tyng" ook een overzicht van de productie in diverse landen. Tarwe is een belangrijk voedingsproduct, doch wordt hier in Europa weinig verbouwd. De cijfers zijn:
1. Ver.Staten 18.5%, 2. Rusland 17.5%, 3. China 13%, 4. Canada 6%, 5. Frankrijk 5% en 6. Italië 4% van de totale wereldproductie in 1949.

oo

G I J Z U L T N I E T H E T M E I S J E H U W E N ,
D A T D E E N I G E G O E D E V A N H A A R
G E S L A C H T I S / B E D E N K T D A T M E N
N I E T S L E C H T S E E N E N K E L I N G M A A R
D E G E H E L E F A M I L I E T R O U W T .

Een vertaald oud-noors spreekwoord.

oo

wel degelijk met het kween goed en wel in Parijs zijn angekommen en dat de mannen daar schatrijk werden. Echter Parijs bood voor de drie vrijgezellen zoveel verleidelijkheden dat het geld, dat er met scheppen binnenkwam er met kruiwagens vol uitgereden werd, zodat het kween tenslotte verkocht moest worden om het vermaak nog te kunnen voortzetten.

Toen de laatste cent op was kwamen de

mannen in Friesland terug.

Wat hiervan juist is weten we niet. Vast staat dat het grote avontuur van de zeventiger jaren met het wonder van Europa in Parijs geëindigd is.

Misschien is deze geschiedenis aanleiding voor onze jonge Nijdamstra-boeren om ook eens een kween aan te houden. Voor een tocht door Europa zullen liefhebbers genoeg zijn !!!!

D E N A L A T E N S C H A P V A N A U K E W I L L E M S V L E E R E N
S Y T S K E J O H A N N E S B O T T E M A .

vervolg van 5e jaargang, blz. 110.

Op haden den Zeven en twintigsten dag der maand Meij van het jaar Een duizend acht honderd en dertig, des morgens te acht uren, ten sterfhuize van Wijlen Auke Willems Vleer en Sytske Johannes Bottema, in leven Echteluiden, huislieden onder Oldeboorn, gekwoteerd met nummer honderd zeven en vijftig; de eerstgenoemde aldaar overleden de zeventiende February achttien honderd zeven en twintig, en de laatst genoemde de zeventiende February achttien honderd en dertig.

Ten verzoeke, in tegenwoordigheid, op aangave en waardering els in het hoofd van dezen inventaris, zitting van de vierde dezer maand Meij, geregistreerd te Heerenveen de achttiende van dezelve maand

Zijn wij Lucas Jans Mool, openbaar Notaris over het kanton Ackrum, te Oldeboorn residerende, en nagenoemde getuigen, overgegaan tot de voortzetting der Inventarisatie, betreffende de nalatenschappen van opgenoemde Auke Willems Vleer en Sytske Joh. Bottema, aangevangen de vierde dezer bij onze eerste zitting, bovengemeld, ten hoofde van deze inventaris omschreven.

En hebben genoemde Inventarisatie voortgezset op volgende wijze als

transport 4192,10

In de schuur.

Drie ladders	4.00	Eene snijzend	2.00
Acht hooiharken	2.40	Eenig paardegoed	1.50
Eenig oud riet	1.50	Een stamboek	1.50
Dito takken	1.50	Een scheppenmer	0.25
Vier melkjukken	2.50		
Een gatje	0.75	<u>Buiten huis.</u>	
Twee tobjes	1.25	Eene mestkrode en twee	
twee troggen	1.50	schoppen	5.00
Vijf hekkels	6.00	Vier mestplanken	4.00
Twee loiken	1.50	Eene sleeptrug	5.00
Een hooiwagen	40.00	Een Slijpsteen	1.30
Een hooiwagen	22.00	Een botje met zeil en	
Een dito	12.00	treil	15.00
Een rijdagentje	12.00	twee boekberries en	
Een chais	18.00	vier planken	6.00
Vier barten	6.00	Een damlegger	1.00
Dertien harken	10.00	Een resje brandhout	3.00
Een bettje	0.75	Een varkenstrug	0.75
Zeven halforken	7.00	Een resje outrijs	0.50
Twee mestforken	1.00	Eenige hekkepalen	4.00
Een hooilap	2.00	Een perthij brandhout	6.00
Drie barten	1.50	Een resje takken	3.00
Een slager	1.00	Eene tuinklauw en schoffel	10.50
Een eind touw	0.50	50 eenden met korven	15.00

Eindelijk nog in de Voorkamer voorschreven Goud en Zilver.

Een gouden oorijzer, van de tweede titel, wegende een-en	
zeventig wigtjes	f. 92.00
Een gouden steenkroantje derde titel	10.00
Een paar gouden knopen derde titel	10.53
Een zilveren brandwijnkop 19 looden	14.82
Vier zilveren lepels tweede titel	15.90
Eene tasbeugel tweede titel 20 lood	15.94
Drie melklepeltjes tweede titel, zwa lood, zeven wigtjes	5.24
Twee suikerlepeltjes tweede titel, drie lood, vijf wigtjes	2.74
Een ketting tweede titel, drie lood twee wigtjes	2.58
Een vingerhoed, tweede titel, een lood	0.78
Zilveren knopen, tweede titel, tien lood	7.80
Een boek met zilveren haken	7.50
Kontante penningen	121.64

Promemoria dient boven en behalven voorschrevende goederen: nog tot voormelde nalatenschap behoren: Ten eerste eene Zathe en Landen, met huizinge en Schure cum annexis, groot ongeveer een en vijftig bunders en ruim vier en veertig roeden, staande en gelegen onder Oldeboorn, de huizinge gekwoteerd met nummer honderd en zeven en vijftig. Bij Willems Aukes Vleer en Gepke Aukes Vleer voormeld, wordende bewoond en gebruikt. Ten tweeden acht grafsteden op het Kerkhof te Oldeboorn.

P r e t e n t i e n .

De Comparanten aangevers verklaarden, dat voormelde nalatenschappen competeerden van Johannes Aukes Vleer, voormeld, een duizend en Vijf honderd guldens volgens onderhandsche Obligatie van den eerste October achttien honderd Zeven en twintig, door ons Notaris gepasseerd, gekwoteerd met nummer één, zijnde op vereischt zegel geschreven. 1500.00

Waarvan de Interessen à vier procento tot den twaalfden dezer maand Meij zijn aangezuiverd .
Bedragende alzo de gehele voordelige Staat zoeduzend, twee honderd twee en dertig guldens en zeven en dertig cents, buiten de vastigheden6232.67

Voorts verklaarden de comparanten aangevers dat voormelde nalatenschappen, verschuldigd waren, volgens daarvan zijnde Schriftelijke bewijzen, waarvan de data niet kunnen worden opgegeven, als onder de Crediteuren berustende, te weten aan:
De erven Sytse Willems Nijdam te Oldeboorn, 6120.50
De erven Jelmer Willems Nijdam aldaar 4350.-
Tryntje Willems Nijdam, huisvrouw van Tjeerd Gosses van Koehoorn 2370.00
Gerrit Sytzes Sytsema, Assesor te Beets 350.00
Pieter Pieters de Jong, landbouwer te Oldeboorn 200.00

bepaald door de technische ontwikkeling en een derde wereldoorlog de onvermijdelijke ineenstorting zal brengen.

Ook wordt in deze eeuw geloofd dat men "in het laatst der dagen is". De mogelijkheid hiervan kunnen wij niet beoordelen, doch wel als voorbeeld aanhalen dat telkens, ook 1000 jaar geleden, ook ten tijde van de St. Elisabethsvloed van 1421, ook tijdens het schrikbewind van Alva en in de dagen van Napoleon, de mens overtuigd was dat het einde der wereld, aangekondigd door verschrikkelijke rampen, komen zou en nabij was.

Dit ontslaat ons echter niet van de verplichting door te gaan met ons werk, ons doen en laten, te onderzoeken en kennis te nemen van datgene wat ons tot richtsnoer kan dienen bij ons denken en werken. Ook ik geloof dat de gehele natuur en dus ook de mensheid ondergeschikt is aan een Goddelijke Macht die het leven op deze planeet bepaalt, of althans de Schepping dusdanig ondergeschikt heeft gemaakt aan Zijn natuurwetten, dat daarmee het begin en het einde worden bepaald.

Wanneer wij dus in deze artikelenreeks redevoeringen bespreken of aanhalen van mensen, wier uitlatingen in de laatste tijd nogal de aandacht getrokken hebben, dan betekent dat niet dat de schrijver het hier mede voor 100% of 50% eens is, doch wel, dat een dergelijke redevoering van dusdanig belang was, dat een bespreking in ons orgaan alleszins de moeite waard is, opdat een ieder er over kan oordelen, inplaats van korte uittreksels in de pers te lezen met commentaar van niet ter zake kundige journalisten

Over de toekomst van de mens sprak vorig jaar op 25 Februari Dr. E. J. S l i j p e r te Amsterdam, toen hij aldaar het ambt van hoogleraar aanvaardde. Prof. Slijper is hoogleraar in de zoölogie geworden en men mag verwachten dat hij een deskundige op dit gebied is. Hij heeft in zijn rede dan ook het verleden en de toekomst van de dierenwereld en mensheid (die in wetenschappelijke termen ook met een dier vergeleken wordt) geschetst, waarbij hij voorbeelden aanhaalde, met bewijzen gestaafd,

toekomst - beeld

die te veel zijn om hier te noemen. Deze rede is sterk becritiseerd in de Nederlandse pers van uiterst-links tot uiterst rechts. Deze rede werd niet begrepen. Slechts de historici, de biologen, en zij die zich met hieraan verwante wetenschappen bezig houden, zullen deze rede waardeerd hebben en zeker niet verontwaardigd zijn geweest. Zij konden weten, door de verschillende publicaties, dat de rede van Prof. Slijper zo moest zijn en niet anders kon luiden !

Daar de rede tot titel droeg "HET LOT DER MENSHEID" en geheel was gericht op de toekomst van de mens, dus ook op ons nageslacht, meen ik dat dit onderwerp Uw belangstelling zal hebben, ondanks dat ook U misschien critiek zult hebben.

H E T L O T D E R M E N S H E I D .

Prof. Slijper begon er op te wijzen dat de belangstelling voor de toekomst bij de mens toch nog even groot is als in de tijden van het Orakel van Delphi. De lange lijst van waarzeggers en waarzegsters, die in de bladen adverteren en over een drukke cliënteles beschikken, maken het duidelijk dat vele mensen gaarne eens in de toekomst willen zien. Het Amerikaanse volk geeft zelfs 125 miljoen dollar per jaar uit aan het "toekomst voorspellen". Vanzelfsprekend gaan de gedachte van de bioloog uit naar de toekomst, en dan wel speciaal naar de toekomst van die diersoort, die ons het meest aan het hart ligt: de mens.

Spr. gaat dan eerst na hoelang de zon nog voldoende zonnekracht zal opbrengen om het leven op aarde in stand te houden. Dit is nog 20.000 miljoen jaren, dus daar heeft de mens zich geen zorgen over te maken, en vraagt zich dan af of de mens duizenden miljoenen jaren gegund worden, zoals sommige wieren, kreeften, schild-

padden en Wigtandhagedissen, of dat wij het lot zullen delen van reuzenreptielen, vishagedissen, olifanten, paarden of kamelen, die vroeger in veel groter getale de aarde bevolkten. Hij bespreekt dan het aanpassingsvermogen van dieren aan omstandigheden en klimaat en hoe verschillende diersoorten door hun te "goed" leven, door traagheid en grootheid ten onder gingen. Ook herinnert hij aan de verre voorvaders van het paard, die niet groter waren dan een foxterrier, olifanten die evengroot als een varken geweest zijn, terwijl bv. de schildpadden reeds 250 miljoen jaren ongestoord op de zelfde grootte voortleven. Een rat kan in 3 jaren van haar leven gemakkelijk 100 kinderen ter wereld brengen, een olifant in 60 jaren slechts een paar en walvissen worden maar eens in de 2 of 3 jaar drachtig. Dit is van groot belang voor het leven op aarde.

Dan bespreekt de professor de degeneratie van dieren. Hoeveel dieren zijn er met breuken en erfelijke ziekten, waardoor bepaalde soorten van dieren ten ondergaan, daar zij niet meer kunnen ontkomen aan de jagers. Spr. noemt als voorbeeld de Solitaire, een 25 k.g. zware reuzenduif, vleugelloos levende op het eiland Rodriguez, dat in het begin van het Tertiaire tijdperk van Afrika was afgescheiden. Toen geen roofdieren deze duiven na de afscheiding van het vasteland meer konden benaderen en er volop voedsel aanwezig was, handhaafden deze dieren zich 60 miljoen jaren. In de 15e eeuw werd Rodrigues door de mens ontdekt en die maakte een einde aan het bestaan van deze soort. De skeletten van deze dieren tonen aan dat alle vogels lijdende waren aan een erfelijke beenziekte, die nooit voorgekomen zou zijn wanneer de strijd om het bestaan moeilijker geweest zou zijn, daar een selectie ten goede dan niet uitgebleven zou zijn. De prof. gaat dan verder:

"En thans de mens: hoe staan wij er nu voor? Onze eerste indruk is ongetwijfeld, dat de mens door zijn universele verspreiding, zijn angstwekkend toenemend aantal en door de wijze waarop hij zijn

medeschepselen beheerst, biologisch gesproken een doorslaand succes genoemd mag worden. Maar zijn wij werkelijk een succes, bezitten wij de vitaliteit van ratten en konijnen, of beginnen zich misschien al onder een schijn van welstand de eerste aanwijzigingen van de ondergang af te tekenen? Lichamelijk zijn we in menig opzicht stompers. Wij zijn te zwaar om te kunnen vliegen op eigen kracht, te zwaar om goed te kunnen klimmen, onze bouw deugt niet voor een gravende levenswijze en de ligging van ons zwaartepunt maakt, dat wij met de mensapen de enige zoogdieren zijn, die niet van nature kunnen zwemmen. Onze lange benen lijken op snelheid gebouwd, maar 30 KM. per uur hoort bij de mens al tot de records, terwijl wolven gemakkelijk 50, gazellen 90 en jachtluipaarden over de 100 KM. per uur halen. Onze opgerichte houding bezorgt ons spataderen, tuberculose van de longtoppen en allerlei defecten in het lenden-gedeelte van de wervelkolom. Ons gebit is niet veel zaaks, onze reuk is slecht, ons gehoor middelmatig en wanneer MIJSBERG gelijk krijgt zullen we in de toekomst nog geheel kaal worden ook. Wij lijden aan prostaathypertrophie door een te laat uitgroeien van de klierbuisjes van dit orgaan en wij kunnen ons vitamine C niet zelf maken al stellen onze veelzijdige dieetmogelijkheden ons dan in staat, om het naar willekeur te betrekken uit zeehonden lever, aardappelen of sambal oelek. Een lichtpunt is ook, dat ons grote lichaamsoppervlak en de ovaal aanwezige zweetklieren een voortreffelijke warmte-regulatie mogelijk maken, waardoor de mens in vrijwel elk klimaat kan leven. Wij hebben voorts een goed stereoscopisch gezichtsvermogen, kunnen kleuren zien en worden niet gehinderd door het bezit van horens of gewei, stekels, kammen of kuiven, die het aanzien van zoveel andere dieren verfraaien.

De belangrijkste en meest karakteristieke specialisaties van de mens zijn echter de vrije en uitermate sterk beweegbare arm en hand, die ons in staat stellen werktuigen te gebruiken, doch bovenal de sterke ontwikkeling van de hersenen.

(wordt vervolgd)

Familieberichten Wynia.

Wommels, 6 Maart. 1875. Het behaagde den Heere, wiens doen altijd majesteit en wijsheid is, heden, na lang en smartelijk lijden, door den dood van mijne zijde weg te nemen mijne geliefde Echtgenoot

ANTJE REINDERS RISPENS

in de ouderdom van bijna 60 jaren, waarvan ik ruim 15 jaren in een gelukkige echt met haar verbonden was.

Was hare hoop op Gods genade in Christus, die genade zij de steun en sterkte ook voor mij en hare kinderen, om dit verlies in onderwerping aan 's Heeren wil te dragen.

T.M. WYNIA

Eenige kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER. H i s k e A l g e r a, geliefde Echtgenoot van Ruurd Wynia. Lutkewierum, 14 Juni 1875.

Kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

Heden morgen ontsliep, in de vaste hoop des eeuwigen Zaligheid, mijn innig geliefde Echtgenoot

WIJGER JELLES WYNIA

in den ouderdom van ruim 29 jaar, mij uit een genoegelijke echtvereeniging van 5½ jaar 2 kindertjes nalatende.

Zwaar valt mij deze slag, doch wensch in den wil des Heeren te berusten.

Bozum, 18 December 1874

TRIJNTJE J. REITSMA,
Wed. W.J. Wynia.

Kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

Heden morgen overleed ons jongste kind JANKE, in den aanvalligen leeftijd van ruim 2 jaar.

Wommels, 26 Augustus 1875

A.T. WYNIA
S. S. WIERSMA

Kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

Bevallen van een ZONN. Jantje Heeg, echtgenoot van Pier J. Wynia.

Wommels, 25 April 1875.

Bevallen van een ZONN. Johanna U. Bakker, Echtgenoot van P. T. Wynia.

St. Jacobiparochie, 30 November 1875.

Kennisgeving aan Begunstigers, Vrienden en Bekenden.

Heden morgen overleed, in de ouderdom van ruim 72 jaren, onze geliefde Moeder

ANKE GERLOFS TUINSTRA

Weduwe van Gabe Foekes Wynia. Een langzaam verval van krachten maakte een eind aan haar leven. Wommels, den 29 Augustus 1875.

Uit naam der kinderen.

Kennisgeving aan Familie en Bekenden.

Britswerd, 3 September 1875.

Heden werd ons ouderhart diep gewond door het overlijden van ons hartelijk geliefd eenigst zoontje

MEINDERT

in den aanvalligen leeftijd van drie jaren en twee maanden.

J. M. Wynia

T. D. Wynia - Dykstra

Bevallen van een ZONN SYTZE. S. Wiersma, Echtgenoot van Age T. Wynia.

Wommels, 29 Januari 1876

Eenige kennisgeving.

Heden werden wij opnieuw in diepe rouw gedampeld door het overlijden van onzen innig geliefden eenig overgebleven zoon

WIJGER,

in den ouderdom van 14½ jaar. Zwaar, zeer zwaar treft ons en onze twee Dochters deze slag, doch zijn vaste hoop op de eeuwige zaligheid lenigt eenigszins onze diepe smart.

Bozum, 2 Maart 1876.

H. W. Wynia
A. M. Jongasma.

Kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

25 jarige echtvereeniging van onze geliefde Ouders

TJEERD ROMKES WYNJA en
TRIJNTJE DOEDES DE BOER

hopen wij te gedenken op 17 dezer.

Oppenhuizen, 16 Mei 1876. Hunne dankbare kinderen.

INHOUDSOPGAVE. Wierd Wynia legde de basis voor het elfstedenrecord - Een ouderwotse winter - Brief uit Canada - 5 jaar Nijdamstra - Nalatenschap van Bote Idzes Nijdam - Familie-

berichten - Godsdienst en Wetenschap - Het ontstaan van ons land - Uit de pers in de 18e eeuw - Over de grenzen - Tegenwind - Het kweken van Steven Nijdam - Boekbespreking - De nalatenschap van Auke Willems Vlaer en Sytske Joh. Bottama - In het verleden ligt het heden. - Uit de Oude Doos.